

Taglejtés, magyar kifejezése a gesztikulációnak; a. m. gesztussal súlyt adni a beszédnek. Kiegészítő része a szinpadi járás-kelés, mozgásnak. Nagyon fontos a jellemző gesztus, napjainkban a kinematográfiában jut vezető szerephez. (V. ö. Gesztikuláció.)

Tagolt beszéd, a beszédnek szavanként, a szavaknak szótagonként különválasztott és hangsúlyozott előadási módja, hogy az előadó a mondanivalóit érthetőbbé tegye és egyes részeket az értelem szerint külön hangsúllyal lássa el. (V. ö. Artikulál.)

Tájszólás (dialektus), a nyelvnek vidékek, helyek, társadalmi rétegek és fajok szerint, értelemben, kiejtésben, kifejezésekben, mondatszerkezetben a rendes nyelvtani formától való eltérései. Egyrészt az egymással állandóan érintkező zárt vidékek lakóinak nyelv-sajátosságaiként jelentkeznek, másrészt idegennyelvű népekkel (török, szláv, örmény, stb.) való érintkezés folytán keletkeznek és lépnek fel, mint a nyelvnek egymástól eltérő és részleges sajátosságai. A nyelvtudomány a magyar nyelv egész területét az egyes tájszólások szerint különböző nyelvjárási területekre osztja, melyeknek tájszólása, bár erősen különbözik egymástól, de korántsem annyira, mint egyes idegen népeknél, a hol a különböző dialektust beszélők meg sem értik egymást. (pl. német, francia, angol, stb. dialektusok). Egyébként a közlekedés és érintkezések szélesbülésével és gyakoriságával, a művelődés terjeszkedésével a tájszólások és egyéb népies tulajdonságok és szokások is lassan-lassan a néprajzi emlékek sorába kezdenek eltűnedezni. A tolvaj-, jassznyelv vagy affektált alsóbbrendűség kifejezéseit: argot-nak (olv. argó), egyes osztályok, körök, fajok elrontott nyelvkeverékét jargonnak (olv. zsargon) nevezzük. Szinpadi szempontból a különféle tájszólásokban való tájékozatlanság az utóbbi időkben szinte lehetlenné teszi a régi jó népszínműveknek élvezhető előadásban való színre hozását. Ismételten tanui lehetünk annak, hogy a „szögédiesen” beszélő Török bíró

uramnak Kósza Gyurka „palócosan” felletgett; azért a gondos rendező népies darabok rendezésénél ne sajnáljon egy kis tanulmányozást a tájszólások körül és ebből a szempontból is igyekezzék az előadást összehangolni.

(Dr. Farkas Ferenc)

Takács Ádám, úttörő színész, cs. n. hácsai Nagy Gábor, sz. 1820-ban, Kecskeméten, megh. 1897 febr. 10-én, 77 éves korában, Pécelen. Egerben lépett a szinipályára, majd 1848-ban ő is felcsapott közhonvédnek. A 60-as évek elején igazgató volt két évig. 1862 okt. 9-én mint vendég fellépett a Budai Népszínházban, „Bánk bán”-ban. 1885-ben visszavonult. — Mint jellemszínész kiváló volt. Játszotta a nagy shakespeare-i szerepeket, továbbá: Könyves Kálmánt, XI. Lajost, Harpagont, Petur bánt, Kis Bálintot (Csikós), Tjálde-t (Csőd), Dózsa Györgyöt, Poplavec-et (A rab), stb. — Számos értékes cikke van a „Színészek Lapja” 1884. évi évfolyamában. A Színészegyesület alakulásában tevékeny részt vett. — Neje megh. 1859 máj. havában, Pécsen. („Hölgyfutár”, 1859 V. 14.) Leánya: T. Emes, színésznő. (Lásd: Bercsenyi Béláné.)

Takács Ágoston, színházi karmester, zeneszerző, sz. 1875 jan. 6-án, Nagymarosban. 1900 okt. havában lett az Orsz. Színészegyesület tagja. — Szinpadi munkája: „Hercegnő, imádom magát!”, operett 3 felv. Szöv. írta: Ur György. Bem. 1925 jan. 29. Szeged. — Neje: Székely Janka, színésznő, sz. 1878 dec. 10-én, Székesfehérvárott. 1902 okt. 1-én lépett a szinipályára. 1926-ban nyugdíjazták.

Takács Anikó, úttörő színésznő, 1809-ben tagja volt a Vida László kormányzása alatti szintársulatnak, Pesten. 1812-ig találunk róla adatot.

Takács Klementina, operaénekesnő, sz. Jolsván. Mint Hilgermann Laura tanítványa 1925-ben tűnt fel a Zeneművészeti Főiskola operai vizsgáján, Leonora szerepében, szép orgánumával. 1926 ápr. 27-én fellépett az Opera-